

Қазақстан Республикасы білім және ғылым министрлігі
«Торайғыров университет» коммерциялық емес акционерлік
қоғамы

Жаратылыстану ғылымдарының факультеті

Биология және экология кафедрасы

ЭКОЛОГИЯЛЫҚ БИОГЕОГРАФИЯ

Оқу құралы

Павлодар
Toraighyrov University
2022

ӘОЖ 574 (075.8)
КБЖ 28.085я73
Ә40

**«Торайғыров университеті» КЕАҚ
Ғылыми кеңесімен баспаға ұсынылды**

Рецензенттер:

Г. К. Сатыбалдиева – б.ғ.к., С. Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университетінің доценті;

Ә. А. Гелдымамедова – б.ғ.к., Павлодар педагогикалық университетінің жаратылыстану жоғары мектебінің доценті;

С. А. Бахбаева – PhD докторы, қауым.профессор (доцент).

Құраст. : З. М. Серғазина, А. Б. Калиева, М. О. Қабдолла

Ә 40 Экологиялық биогеография : оқу құралы / құраст. :

З. М. Серғазина, А. Б. Калиева, М. О. Қабдолла. – Павлодар :

Toraighyrov University, 2022. – 93 б.

ISBN 978-601-345-311-8

Оқу құралында экологиялық биогеографияның іргелі ережелері, Жер бетіндегі тірі организмдердің таралуы мен аудандастыруының географиялық заңдылықтары, сондай-ақ құрлық пен дүниежүзілік мұхит биомдарының типтері ашылған. Сонымен қатар, аймақтарды фауна мен флора бойынша аудандастырудың сипаттамасы мен жіктелуіне назар аударылады. Бұл оқу құралы жоғары оқу орындарының биология, экология мен география мамандықтарының студенттері мен оқытушыларына, сонымен қатар биология, экология, география пәндерін оқытатын мұғалімдерге ұсынылады.

ӘОЖ 574 (075.8)
КБЖ 28.085я73

ISBN 978-601-345-311-8

© Серғазина З. М. және т. б., 2022
© Торайғыров университеті, 2022

Материалдың дұрыс болуына, грамматикалық және орфографиялық қателерге авторлар мен құрастырушылар жауапты

Кіріспе

Биогеографияның негізі организмдер мен қауымдастықтардың кеңістікте орналасуын және планета мен оның жекелеген аймақтарының өсімдік жамылғысы мен жануарлар популяциясының кеңістіктік құрылымы мен динамикасының маңызды заңдылықтарын зерттеу болып табылады. Экология ғылымы қоршаған орта мен тірі организмдер арасындағы қатынасты көрсететін табиғи заңдылықтарды зерттейді. Бұл екі ғылым қоршаған орта мен организмдердің таралуы мен заңдылықтарын қарастыратындықтан, экология мен биогеография ғылымдары бір-бірімен тығыз байланысты деген қорытынды жасауға болады.

Оқу құралына экологиялық биогеография бойынша дәрістер курсы енгізілген. Олардың негізінде студенттер тірі ағзалардың планетада таралуының негізгі заңдылықтарын зерттейді. Оқу құралында органикалық дүние жүйесі, биогеоценоздардың және тұтастай алғанда биосфераның тұрақты қызмет етуіндегі өсімдіктер мен жануарлардың ролі, эволюция процесіндегі түрлердің бейімделу негіздері және кеңістікте таралу себептері, тіршілік ету ортасына бейімделу, флоралық және фауналық аудандастыру, биоәртүрлілікті сақтау және тұрақты даму стратегиялары туралы түсінік берілген.

Экология, биология және география мамандықтарының студенттеріне арналған.

8.3 Қорықтар мен табиғи саябақтарды құру	86
Қорытынды	89
Әдебиеттер	90

З. М. Сергазинова, А. Б. Калиева, М. О. Қабдолла

ЭКОЛОГИЯЛЫҚ БИОГЕОГРАФИЯ

Оқу құралы

Техникалық редактор А. Р. Омарова
Жауапты хатшы Ж. К. Сапенова

Басуға 26.07.2022 ж.
Әріп түрі Times.
Пішім 29.7 x 42 ¼. Офсеттік қағаз.
Шартты баспа табағы 5,3. Таралымы 300 дана.
Тапсырыс № 3950

Toraighyrov University
140008, Павлодар қ., Ломов к., 64